

Om
et Menneske med Nægle i Form af Fuglekloer.

Ved
Doctor Jens Bang.

Da jeg af det Kongelige Danske Videnskabs-Selskab er kiendt værdig til at være dets Medlem, saa udfordrer Pligt og Erkiendtlighed, at jeg saasnart mueligt indleverer en Afhandling. Men jeg maa udbede mig Tilgivelse for den Ufuldkommenhed saavel i Form som i Stil, der findes i denne min Afhandling. Jeg troede, bedre at levere noget end slet intet. Mine Embedsforretninger som Landlæge og som Districtschirurgus, og mine Landreiser ved samme, ere saa mange og saa vidtsøftige, at ikkuns liden Tid, og den endda ofte afbrudt, bliver tilovers for mig til at kunde levere noget fuldkomment og værd at faae Sted iblandt saa store Mænds Afhandlinger i dette Videnskabs-Selskabs Skrifter. Det tillades mig derfor, at fremkomme med denne min Afhandling, saa ufuldstændig som den er.

Et Menneske med Nægle i Form af Fuglekloer paa Enden af alle Fingern er en stor Sielendhed; dog skal det ikke være usædvanligt i Polen, at finde Udværter paa Næglene hos dem, som ere plagede med Plica Polonica. Hr. de la Fontaine har givet Beskrivelse og Aftegning af samme i sin chirurgisk-mediciniske Afhandling angaaende Polen; men det forekommer mig at
være

være af en anden Art og Dannelse end de som jeg har seet. Jeg haaber de derfor ikke upassende, at fremslagge en Beskrivelse og Tegning over saadanne et Menneskes hornagtige Udværter af Fingerenderne; og tillige at opgive det Middel, hvorved disse Horn bleve løsuede og faldt af.

I Aaret 1787 meldte sig hos mig en Pige ved Navn Ane Pedersdatter, 13 Aar gammel, fød i Ballensved, og i hendes siette Aar efter Modersrens Død modtaget af Frands Jensen i Kalkerup ved Fensmark, Holmesgaards Gods. Hun foreviste mig hornagtige Kloer paa alle ti Fingre, saaledes som jeg har forestillet dem ved Fig. 1. Deres Længde var to Trediedele af ethvers Finger. De ragede frem i lige Linie med Fingrene fra Roden af Næglene, og holdte med dem en Figur af forlængede Fingre. De dækkede Fingerenderne, havde næsten samme Tykkelse, krummede sig lidet, og imod Enden toge af i Tykkelse. Til Siderne vare de noget flade. Farven var sortegraae, og Dannelsen skiveragtig. Fra hendes siette Aar havde de begyndt saaledes at udvære. Paa Kroppen havde hun endeel Ringelorme med hvide Skæl (herpes miliaris). Hun var liden af Vært, og havde et scrupuleus Udseende. Jeg foreskrev hende indvortes at bruge Spisglaspulver (*Antimonium crudum subtilissime pulverisatum*) og en blodrensende Decoct; tillige forordnede jeg hende et Vand, hvori hun dypede og vadede de hornagtige Udværter. Dette Vand bestaaer af 1 Lod hvid Vitriol og 4 Gran opdrevet Quikselv, opløst i $\frac{1}{2}$ Potte Vand, hvortil kommer 4 Draaber Wiinsteenolie (*). At dette Middel kunde bruges nøiagtigen efter min Forskrift, paatog Madame Tryde sig Opgigten dermed. Hendes Vand var da Præst i Fensmark, nu i Birkerød. Ved at bruge dette Vand nogle gange faldt disse hornagtige Værter af i Stumper og Stykker, og tilsidst gandske uden at blive affkaarne eller affklippede, hvorefter Næglestederne bleve tildækkede med Vør. Tre Aar efter fik jeg en Skrivelse fra Hr. Lütken, daværende Præst i Fensmark, nu i Thyen. Han tilmeldte mig, at samme Pige,

ved

(*) R. Vitriol. alb. 3 β.
 Mercur. sublimat. gr. iv.
 sol. in Aq. simpl. ml. β.
 add. Olei Tartari. gutt. iv.

ved Esterladenhed og for at kunne opvække større Medlidenshed hos Folk ved Tiggerie, havde ladet sine Nægle vore ud igien, men fortrød det nu, og anmodede mig om Opskriften paa dette Vand, som hun tilforn med Fordeel havde brugt. Jeg gav hende den, og ved ofte at bruge dette Vand saldt Kløerne af paa en kort Tid. Fra nuværende Præst i Fensmark, Hr. Winter, fik jeg i Mar en freivillig Anmodning om at hjælpe denne Pige igien fra de sortes graae Horn, hun havde faaet paa nogle af Fingerne. Nu havde de en opreist Stilling, og vare af en anden Figur end de forrige. Jeg undersøgte disse Horn, og fandt dem da saaledes som Tegningen viser ved Fig. 2, der fores stiller venstre Haand, og Fig. 3 høire Haand. Paa de tre Fingre, Tommel- Pege- og Middelfingeren, af begge Hænderne staae de næsten lodret op paa Næglestedet, og ere af forskiellige Figurer. De ere for det meste $1\frac{1}{4}$ Tomme høie, og 1 Tomme brede, undtagen den paa høire Tommelfinger, som ved det øverste er $1\frac{1}{4}$ Tomme bred. De bestaae af Hornskiver flabde op paa hinanden. Det Horn paa høire og venstre Tommelfinger, og paa høire Pegefinger, haver som et Skjold paa Siden, der er plat og ligner Næglenes Bæsen. Ved Fig. 4 vises Hornet paa den venstre Tommelfinger i naturlig Størrelse, noget tilbagekrummet og med sit Skjold. Ved Fig. 5 vises samme Horn fortil. Da jeg affkar den øverste Fierdedeel af Hornet paa den høire Haands Tommelfinger, fælte hun ingen Smerte; men da jeg giennemskar Halsdelen af Hornet paa samme Finger, og Kniven kom til det Midterste af Hornet, fandt Pigen Smerte deri. Udaf samme Sted kom lidet Blod. Giennemsnittet af dette øverste Stykke forestilles ved Fig. 6, og ved * i samme, det Sted hvor Smerten fælttes og hvor Blodet pippede frem. Den saakaldte Lægefinger paa venstre Haand er aftegnet ved Fig. 7, for at vise paa samme en liden blød Knude fra Næglestedet opstødt. Det er den, som vorex op i Midten af Hornet, og udsvæder en hornagtig Materie, som afgiver Skiver paa hinanden, der udgiøre et heelt Legeme. Denne Knududvæxt er ligesom den saakaldte Steilen i Dyrenes Horn og i Fuglenes Kløer. Den trækker sig tilbage, naar Hornet falder af, og da danner den en liden Ophævelse paa det Sted, hvor Næglen pleier at ligge. Udenpaa denne Knude eller Forhøining (Fig. 7) ligge hvidgule Skæl paa Siden og ved Roden af den. Paa det midterste Led af samme Finger og ned paa Siden af denne Haands Pege-

Vegefinger sidde ligesaadanne Skæl. En meget god glat Nægl sees paa den venstre Haands lille Finger. Paa den høire Haands lille Finger er slet ingen Nægl; men Huden ligger glat udspændt over Næglestedet uden nogen Folde eller Omboining. Den Nægl paa høire Haands Løgefinger er af de saakaldte Kurvenægle. Paa alle Fingerenderne er Huden tynd og fin. Et ligesaadant Horn, som de paa Fingrene, er opporet paa den venstre Fods lille Taae. Nu og da udbræder paa hendes Legeme, især i Nakken, hift og her i Ansigtet, paa Albuerne og Knæerne, en Vædske, som affætter hvidgraae skelagtige Skiver lagvis paa hinanden. Ved Ungventum *Aegyptiacum* gaae de snart bort, men andre komme igien. Endnu haver hun ikke havt sine egne Tider, men vel et Par gange følt Smerte over Maven og Lænderne.

At Næglen dannes paa sin egen Maade i Moders Liv, ligesom Been, Hud, Haar og enhver Deel dannes hver paa sin Maade, derom er vel ingen Tvivl; men hvorledes denne Dannelse og videre Væxt skeer, derom er man endnu i Uvisshed. At Næglene skulde være en Fortsættelse af den yderste Hud (*cuticula*), som nogle holde for, da de synes at hænge sammen med denne, det troer jeg aldeles ikke at være saa. *Cuticula* beier sig vel om Randen af Huden over den bagerste Deel af Næglen; men denne Rand vokser ofte længere frem, bliver tør, og kan affiæres eller afflippes; følgelig kan den ikke afgive noget til Næglens Dannelse og Væxt. At *cuticula* ved sin Beining om Randen af *cutis* skulde modtage af dens Rand en Mængde Kar eller Arter, og at disse ved at indbore sig i *cuticula* skulde give dens Substans en stærkere Næring og Tilvæxt, og saaledes danne Næglene, derom tvivler jeg. Mon ikke disse af mig beskrevne Hornudvæxter skulde give mere Lys i Sagen? Den klobagtige Klump eller Udsvæxt, som hos dette Menneske har trængt sig ind i Hornet, og udsvædet Materie til samme, mon det ikke hellere skulde være den, som danner Næalen og giver den sin Væxt? Jeg holder for, at det Sted, hvor Næglen ligger, er det, som modtager de Kar, der afgive Materien til Næglens Væsen og Væxt. Denne udspippede Materie bliver til hornagtige Skiver, som lægge sig fast paa hinanden, indtil de faae den behørig Tykkelse, Tæthed og Haardhed, da de siden skide sig ud, og være fremad over Fingerenderne. Denne hornagtige Materie er i sin sunde og friske Stand saa tæt og haard, at den kan holde Strisen, (om jeg saa maa-

468 B. Om et Menneske med Nægle i Form af Fuglekloer.

falde den), flad til Fingeren, og hindre den fra at skyde sig i Veiret eller ned over Fingerenderne, saaledes som det er skeet ved denne sygelige Pige. Da hendes Bædsfer ere og have i lang Tid været af en scruphuleus eller lepreus Art, saa modtager Steilen samme slette Materie, eller maaſkee en egen Materie, ligesom ved Plica Polonica, og isteden for gode Nægle affættes et løst og hornagtigt Væsen af forskjellig Dannelse og Farve. Næglenes forskjellige Sygdomme komme ikke alene af udbortes Tryk og Skade, men af en mere eller mindre bedærvet Bædsfe af rachitisk, scruphuleus, venerisk o. s. v. Art, som blandes med denne Bædsfe eller Materie, der afgive Næglenes Væsen og Vært.

Fig. 1.

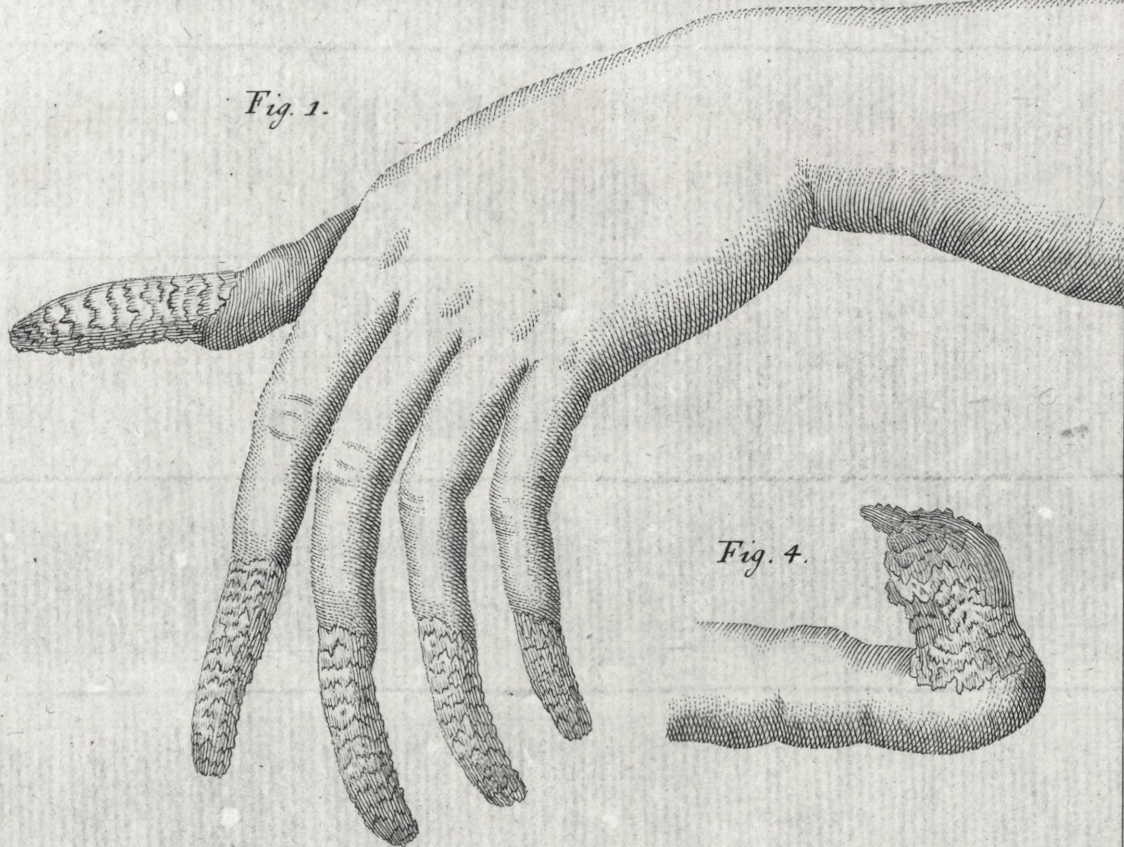

Fig. 4.

Fig. 5.

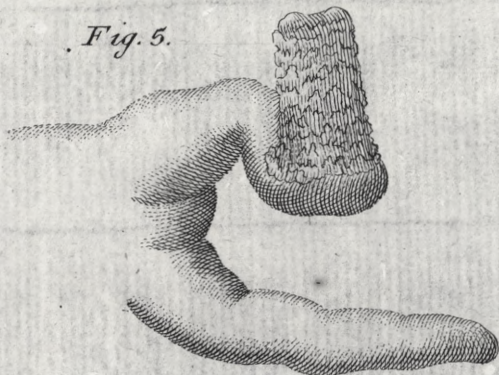

Fig. 6.

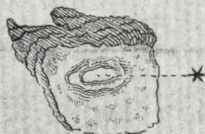

Fig. 7.

Fig. 2.

Fig. 3.

